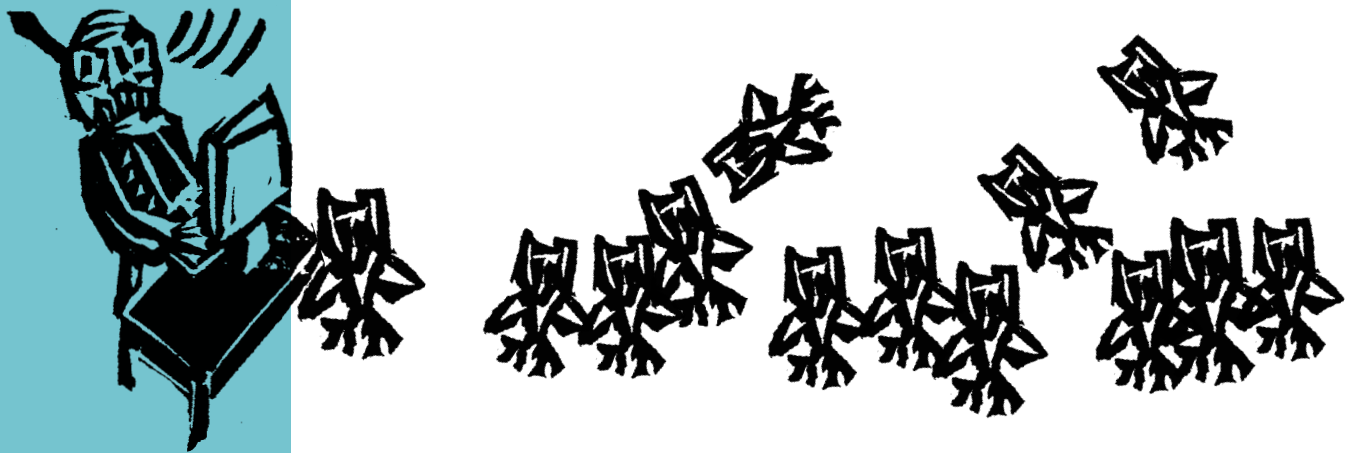

8. LEKCE

PŘÍSTĚHOVALCI ?

AUTOR

Michal Řezáč

AKTIVITA V KOSTCE

Studenti nejprve ve dvojicích připraví seznam negativních a pozitivních aspektů přistěhovalectví a poté se přerozdělí do skupin podle vlastního názoru na tuto problematiku. Nově vytvořené skupiny se připraví na vzájemnou diskusi podle předem daných pravidel. Během debaty se snaží uplatnit argumenty, které si připravili. Po jejím skončení debatu zhodnotí jednotliví aktéři, skupina nerozhodnutých studentů a učitel.

Souvislosti s hrou Evropa 2045, kdy lekcí použít:

Aktivita přispěje k lepšímu pochopení projektů Otevřená Evropa a Pevnost Evropa. Studenti si utříbí postoje k tématům jako je migrace, migrační politika, zahraniční politika EU atp. Aktivitu lze zařadit kdykoliv v průběhu hry.

CÍLE AKTIVITY

Má se Evropská unie jako celek stavět k problematice „přistěhovalectví“ jako otevřená instituce, nebo naopak? Ve kterém řešení tví větší úskalí? Přímé rozhodnutí není na studentech, ale jsou těmi, kdo bude utvářet celkové klima společnosti, a kdo před „cizinci“ bude otvírat či zavírat dveře. Měli by proto mít jasno v tom, co s sebou ten či onen postoj může nést za důsledky.

Na konci hodiny by studenti měli být schopni min. pět názorů hovořících pro a proti schématu „Otevřené Evropy“.

ČASOVÁ NÁROČNOST

příprava učitele: 5 min.
práce ve vyučování: 45 min.
příprava studentů mimo výuku: –

POMŮCKY

Pomůcky, které je třeba připravit:

- papír, psací potřeby do dvojice, tabule (flipchart), fix, stopky

ZDROJE A ODKAZY

Diskusní část aktivity byla vytvořena upravením metody diskusní pavučiny viz Příručka IV. Čtením a psaním ke kritickému myšlení: Čtení, psaní a diskuse ve všech předmětech. Kritické myšlení, o.s., Praha 2007.

Motivace

Na začátku hodiny představte studentům následující situaci:

„Jednoho dne jste cestou ze školy zjistili, že se přímo do vašeho sousedství stěhují noví nájemníci. Na ulici bylo živo, křik dětí se prolínal s pokyny stěhováků a tóny orientální hudby, která vám připadala úplně cizí. O několik chvil později už na dveře vašeho bytu zvonil nový soused, aby představil sebe a svého nejstaršího syna. „Dobrý den,“ říká lámanou češtinou „jsem Zamír a tohle je můj syn Arbán,“ a oba automaticky podávají ruce k pozdravu. „Jsme muslimové z Albánie.“

Postup při zadávání

Nakreslete na tabuli 2 sloupce nadepsané ANO – NE, pod ně připište následující otázku a přečte nahlas:

Měla by se EU otevřít přistěhovalcům?

Poté studenty rozdělte do dvojic s následujícím zadáním:

- navrhnete argumenty, proč by EU měla zavést opatření pro (ANO) nebo proti (NE) přistěhovalcům,
- snažte se pro oba postoje vymyslet alespoň 5 argumentů (v tuto chvíli není důležité, zda s nimi vy osobně souhlasíte),
- svoje argumenty zapište na list papíru do následujícího schématu:

- na práci máte 6 minut.

Po splnění úkolu se každý pár spojí s další dvojicí a diskutují o jednotlivých argumentech. Studenti si do svého listu papíru doplní argumenty, se kterými je seznámila druhá dvojice, a které hodnotí jako nosné.

Časová dotace: cca 5 minut

Následně znovu přečtete otázku a vyzvete studenty, aby se rozhodli, jaké stanovisko zaujmou. Studenti, kteří si přejí otevřít Evropu přistěhovalcům, vytvoří jednu skupinu (můžeme jí označovat např. Otevřená Evropa) a studenti, kteří zastávají opačný názor, vytvoří druhou skupinu (Pevnost Evropa). Ti, kteří zůstali nerozhodnuti, pak třetí. Skupiny Otevřená Evropa a Pevnost Evropa vyzveme, aby společně ve skupině vybrali nejlépe obhajitelné argumenty pro svá tvrzení. Pro lepší koordinaci můžete nechat skupiny vybrat koordinátora.

Zároveň studentům zdůrazněte, že na přesvědčivosti jejich argumentací bude skutečně (ve hře) záležet, zda Evropa bude pro přistěhovalce uzavřená či nikoliv.

Na pokyn učitele se studenti obou skupin (ANO – NE) posadí do řady (event. dvouřady) proti sobě, nerozhodnutí se posadí kolmo k nim. Učitel nejprve vyzve nerozhodnuté, zda chtějí (nemusí!) sdělit argumenty ke svému neutrálnímu postoji. Do samotné diskuse se už však tato skupina dále nezapojuje.

Poté seznámte studenty s následujícími pravidly diskuse:

- a) Diskutuje se střídavě – argumenty přednáší vždy zástupce jednoho družstva a po něm (resp. v reakci na něj) diskutuje zástupce týmu zastávající opačný názor.
- b) Mluví vždy jeden ze skupiny, jeho příspěvek nesmí být delší než 30 vteřin. Při argumentaci diskutér stojí. Mluví-li déle než 30 vteřin, učitel jeho projev ukončí. Následuje argumentace zástupce z protějšího týmu. Toto pravidlo neplatí pouze v případě, že nikdo na přednesený argument z protějšího týmu i po skončení výstupu nereaguje.
- c) O slovo se studenti nehlásí, ale pokud chtějí přednést argument proti předřečníkovi z protějšího týmu, postaví se a zůstanou stát až do konce jeho výstupu (nebo do jeho ukončení učitelem). Může si stoupnout i několik studentů najednou, učitel pak rozhodne, zda dá slovo tomu, kdo se o něj přihlásil stoupnutím jako první, nebo žákovi, který se zatím do diskuse nezapojil.
- d) Při celkovém hodnocení diskuse rozhoduje, kolik členů týmu se do ní zapojí a rovněž rozmanitost a podloženost jednotlivých názorů.
- e) První mluví zástupce skupiny, která vyhraje los.

POPIS AKTIVITY

Následuje samotná argumentační „přestřelka“. Po jejím skončení vyzveme studenty obou diskutujících skupin, aby přešli na druhou stranu za předpokladu, že je argumenty druhé skupiny přesvědčily o správnosti opačného názoru. Poté vyzveme studenty z nerozhodnuté skupiny, aby se každý za sebe připojili k té skupině, která je přesvědčila svými argumenty (mohou zůstat nerozhodnutí). Každý takový student by se měl otevřeně vyjádřit, který argument/argumenty ho nejvíce přesvědčily.

Na závěr shrneme argumenty jednotlivých stran, zapíšeme je na tabuli (flipchart) a vyzvedneme ty, které byly pro diskusi nejvíce nosné. Zároveň můžeme pochválit studenty za kvalitní argumentaci a vyhlásit tým, který byl argumentačně zdatnější (měřítkem může být počet nerozhodnutých či soupeřů, jež tým získal na svou stranu) a společně probrat otázku – „*Jaký je rozdíl mezi argumentem a tvrzením? Kterou z těchto variant jsme častěji v diskusi používali?*“

V návaznosti na vývoj diskuse můžeme dokončit úvodní motivační příběh některou z těchto variant:

... a oba automaticky podávají ruce k pozdravu. „*J sme muslimové z Albánie.*“

a) „*Ve vedlejším domě po skončení ramadánu otevíráme restauraci s albánskou kuchyní. Na slavnostní otevření chceme nejdřív pozvat všechny naše nové sousedy, věříme, že nás neodmítnete!*“

b) „*Zdržíme se zde jen tak dlouho, dokud nezískáme víza do Spojených států nebo Kanady. Rádi bychom vás požádali o laskavost – můžeme se u vás brzy zastavit, abyste nám zkontroloval, zda žádost v angličtině neobsahuje gramatické chyby?*“

METODICKÉ POZNÁMKY

- Předchozí vyučovací hodinu můžeme studentům avizovat, aby se připravili na diskusi na téma přistěhovalectví. Ti studenti, kteří si připraví argumenty předem a dohledají si příslušná fakta, jsou pak v diskusi výrazně zvýhodněni a my můžeme zhodnotit, nakolik kvalitu diskuse ovlivní připravenost jejích účastníků.
- Sledovat vývoj diskuse a jednotlivé argumenty je pro vyučujícího poměrně náročný úkol, můžeme proto požádat některé z nerozhodnutých studentů, aby dohlédli na časomíru nebo dělali poznámky k probíhající diskusi.
- V průběhu diskuse je důležité striktně dbát na dodržování časového limitu pro příspěvek.
- Aktivitu lze rozšířit o domácí práci v podobě tvorby argumentační eseje.

POZNÁMKY